

BLIV GRØN KIRKELIG ORGANISATION

**TJEKLISTE TIL AT BLIVE EN MERE
KLIMA- OG MILJØVENLIG
ORGANISATION**

**GODE GRUNDE TIL AT BLIVE EN GRØN KIRKELIG
ORGANISATION:**

- GLÆDE OG RESPEKT FOR HELE GUDS SKABERVÆRK
- KLIMA-, MILJØ- OG NATURHENSYN
- GLOBAL RETFÆRDIGHED
- PENGE OG RESSOURCER AT SPARE

Gennemgå denne liste og den medfølgende vejledning i jeres organisation, styrelse eller gruppe og meget gerne sammen med både ansatte og frivillige. I kan blive Grøn Kirkelig Organisation, når I:

- 1) Opfylder mindst 25 af de i alt 48 tiltag (der skal sættes mindst to krydser i hver kategori).
- 2) Har nedsat et grønt udvalg. En af udvalgets personer udpeges som kontaktperson til Grøn Kirke (som administrerer ordningen).

TILMELDING

Når I opfylder kriterierne, sender I en mail til gronkirke@gronkirke.dk og fortæller om jeres arbejde og vedhæfter den udfyldte tjekliste. Vi skal også have information om, hvem jeres kontaktperson er (mail, adresse, tlf.). Derefter bliver I registreret som Grøn Kirkelig Organisation. Vi registrerer jer på www.gronkirke.dk og sender jer en Grøn Kirkelig Organisation-plakat. I vil også få tilsendt forskelligt materiale, som kan hjælpe jer med at vise og kommunikere, at I er Grøn Kirkelig Organisation.

I december hvert år vil I fremover få tilsendt det følgende års Grøn Kirkelig Organisation-plakat. Hvis I stadig opfylder kriterierne for at være Grøn Kirkelig Organisation, kan I hænge den nye plakat op.

NÅR I ER BLEVET GRØN KIRKELIG ORGANISATION

Grøn Kirkes nyhedsmail giver inspiration og nye ideer til arbejdet med at være Grøn Kirkelig Organisation. Tilmeld jer nyhedsmailen og følg med på www.gronkirke.dk og www.facebook.com/Gronkirke. Har I gode historier eller ideer fra jeres arbejde som Grøn Kirkelig Organisation, hører vi meget gerne om det.

Tak fordi I er med!

Venlig hilsen Grøn Kirke-Gruppen, Danske Kirkers Råd

Danske Kirkers Røds sekretariat. Senest revideret januar 2018

At være Grøn Kirkelig Organisation har bl.a. med det holdningsskabende arbejde at gøre. Som Kirkelig Organisation har I et kirkeligt tilhørsforhold og dermed adgang til et særligt sprog og en særlig tilgang til naturen og forvaltningen af skaberværket. Det handler ikke om at være moraliserende, men om at sætte ord på glæden og taknemligheden og at motivere til ansvar for jorden – som gave og opgave.

- ☒ 1. Vi arrangerer eller deltager i mindst en årlig temagudstjeneste, andagt el.lign. med skaberværket, klima, miljø, natur og/eller retfærdighed som tema.
- ☒ 2. Vi udvikler/fremmer liturgimateriale og inspirerer til gudstjenester, andagter, arrangementer m.m. om skaberværket, klima, miljø, natur og/eller retfærdighed.
- ☒ 3. Vi markerer Skabelsestiden hvert år – gerne sammen med andre.
- ☒ 4. Vi arrangerer eller deltager i en temaaften, studiekreds, udflugt, udstilling el.lign. om skaberværket, klima, miljø, natur og/eller retfærdighed.
- ☒ 5. Vi arrangerer eller deltager i indsamlinger til eller støtter på anden vis klima- og miljøprojekter i verdens fattige lande og/eller i truede områder.
- ☒ 6. Vi arrangerer og/eller støtter op om loppemarkeder, byttemarkeder, opfordrer til genbrug m.m.
- ☐ 7. Vi integrerer klima og miljø i kontrakter og aktiviteter med og/eller bevillinger til samarbejdspartnere, lokalafsnit, regionskontorer og lignende.

være Grøn Kirkelig Organisation er ikke kun for de særligt interesserede, men alle ansatte og frivillige bør optimalt set inkluderes i arbejdet. Det, som sker i jeres organisation, må gerne også inspireres af eller inspirere dem, I er i kontakt med.

- ☒ 8. Vi formidler stof om klima, miljø, natur og/eller retfærdighed i medlemsblad, på hjemmeside, sociale medier og/eller andre informationskanaler.
- ☒ 9. Vi fortæller, at vi er en Grøn Kirkelig Organisation ved at hænge en Grøn Kirkelig Organisation-plakat op og ved at skrive om det i vores medlemsblad, på hjemmeside, sociale medier og andre informationskanaler.
- ☒ 10. Vi har udarbejdet en politik og en handlingsplan for vores arbejde som Grøn Kirkelig Organisation og gennemgår den mindst en gang om året.
- ☒ 11. Vi har Grøn Kirkelig Organisation på vores dagsorden som fast punkt eller mindst 1-2 gange om året.
- ☒ 12. Vi søger at samarbejde med lokale virksomheder, kommunale enheder, kirker og andre organisationer i vores klima- og miljøarbejde.

At være Grøn Kirkelig Organisation indebærer at være konkret og tage tiltag, som har betydning for jeres grønne fodaftryk. Jeres indkøb af varer og tjenester kan have stor klima- og miljøpåvirkning. Indkøb gælder alle de produkter, varer og tjenester, I indkøber, herunder mad, papir, rejser, computere, værktøj, maskiner, elektricitet osv. Det er en god ide at gennemgå alle jeres indkøb for hvert arbejdsområde og overveje, om de kan gøres mere klima- og miljøvenlige. Ved faste og/eller store leverancer er det altid en god ide at indhente tilbud fra flere leverandører, inden I beslutter jer for, hvad I vil købe. Efterspørg gerne produkter med lav klima- og miljøpåvirkning, også selvom firmaerne ikke umiddelbart udbyder dem. Det viser en interesse for sådanne varer, som kan forplante sig til forhandlere og producenter.

- ☒ 13. Vi begrænser vores indkøb og køber evt. genbrug.
- ☒ 14. Vi køber madvarer, som har mindst mulig klima- og miljøpåvirkning (økologiske, Fairtrade-mærkede, lokalt producerede og årstidens).
- ☐ 15. Vi køber så vidt muligt miljømærkede produkter til rengøring, vedligeholdelse, kontor og udearealer.
- ☒ 16. Vi bruger så vidt muligt miljøcertificerede, økologiske og/eller Fairtrade-leverandører af varer og tjenester.
- ☐ 17. Ved større anskaffelser, renoveringer og byggeprojekter køber vi miljøcertificerede produkter og materialer.
- ☐ 18. Vi begrænser brugen af kemikalier til f.eks. rengøring, vedligeholdelse og udearealer.
- ☒ 19. Vi anvender genopladelige batterier, hvor vi kan.
- ☒ 20. Vi overgår til mest muligt at informere elektronisk og til fortrinsvist at modtage aviser, tidsskrifter og publikationer elektronisk.

Energiforbruget – særligt af varme – er ofte en dyrt post i budgettet. Her kan der som regel spares meget CO₂ og mange penge. At spare på energien kan indebære eftersyn af produkter (varmekilder, vandhaner, vinduer osv.), men mange gange er der meget at spare ved blot at blive bevidst om forbruget og ændre vaner i hverdagen. Det er altid godt at få professionel vejledning. Selv om man ikke ejer de lokaler, man bruger, har man ansvar for sit forbrug. Samarbejd med udlejereren mest muligt om at efterisolere, nedsætte elforbruget m.m.

- ☐ 21. Vi har fået foretaget en energioekonomisk gennemgang af vores bygninger og følger dens anvisninger, så godt vi kan.
- ☐ 22. Vi aflæser vores målere for vand, el, varme og gas med passende intervaller, f.eks. 1 gang om måneden.
- ☐ 23. Vi prioriterer lavt energiforbrug og god brændstoføkonomi ved indkøb af f.eks. pc, printer, kopimaskine, fryser, opvaske-maskine og andre maskiner.
- ☐ 24. Vi køber certificeret klimavenlig strøm.
- ☐ 25. Vi bruger LED-pærer, hvor det er muligt.
- ☒ 26. Vi slukker lyset i rum, som ikke er i brug, og/eller har opsat sensorer og timere.
- ☒ 27. Vi slukker for computere og andre kontormaskiner, når de ikke er i brug, f.eks. ved at bruge spareskinner.
- ☐ 28. Vi opvarmer med varme, der produceres mest muligt miljø- og klimavenligt.
- ☐ 29. Vi sænker temperaturen, når der ikke er folk på kontorer og i andre lokaler.
- ☒ 30. Vi begrænser brugen af vand.
- ☒ 31. Vi fylder opvaskemaskinen, før den sættes i gang.

Forbrug af brændstof i forbindelse med transport med personbiler, lastbiler og fly udgør et stort bidrag til de globale udledninger af CO₂ i atmosfæren. Alle kan bidrage til at mindske dette ved at vælge transportformer, der belaster klima og miljø mindre. Mange organisationer har udearealer – både store og små – som kan bruges til grønne formål. Det kræver ikke meget plads at plante træer, bærbuske, sætte fuglekasser eller bistader op. Der er plads til megen fantasi.

- ☒ 32. Vi sikrer plads til cykelparkering ved vores bygninger.
- ☒ 33. Vi bruger cykel, bus, tog og samkørsel mere og bil og fly mindre i forbindelse med arrangementer, konferencer, møder og tjenesterejser.
- ☐ 34. Vi har anskaffet en eller flere tjenestecykler, f.eks. ladcykler til lokal transport, hvor det er relevant.
- ☐ 35. Vi deltager i "Vi cykler til arbejde"-kampagnen eller andre lignende kampagner, der fremmer grøn transport.
- ☒ 36. Vi betaler CO₂-kompensation ved f.eks. flyrejser.
- ☒ 37. Vi afholder nogle af vores møder og kurser som videokonferencer, telefonmøder, via Skype el.lign.
- ☐ 38. Vi gennemfører miljøvenlige og økologiske aktiviteter og forbedringer på vores udearealer.
- ☐ 39. Vi laver levesteder for vilde dyr og planter på udearealer.

AFFALD

Affald er ikke altid affald, men en ressource, der kan bruges et andet sted. Pap, papir, glas, mælkekartoner osv. kan anvendes i kreative aktiviteter med f.eks. børn. Papir, hvor der kun er printet på den ene side, kan laves til notesblokke. Det affald, man ikke selv kan genbruge, kan andre måske anvende. I bør aktivt bakke op om kommunens affalds- og komposteringsordninger og kan opfordre til genbrug på forskellige måder i hverdagen.

- ☒ 40. Vi prøver at reparere vores ting og afleverer, hvad vi ikke kan bruge, til genbrug.
- ☒ 41. Vi reducerer vores madspild.
- ☒ 42. Vi bruger fortrinsvist rigtigt service frem for engangsservice. Køber vi engangsservice, er det så vidt muligt af nedbrydelige materialer.
- ☒ 43. Vi printer og kopierer fortrinsvist på begge sider af arket. Vi anvender restpapir og sorterer det, vi ikke bruger.
- ☐ 44. Vi komposterer affald forsvarligt, enten på egen jord eller ved godkendt kompostering.
- ☒ 45. Vi leverer pap, papir, glas og metal til genbrug.
- ☒ 46. Vi leverer elektrisk affald til godkendt modtagelse eller, hvor det er muligt, til en genbrugsordning.
- ☒ 47. Vi leverer batterier, PVC-plast, kemikalierester, el-pærer, toner- og printerpatroner til godkendt modtagelse.
- ☒ 48. Vi opfordrer til genbrug og indsamling af f.eks. tøj, lysestumper, mobiltelefoner, frimærker, briller m.m.

EGNE TILTAG

Der kan være mange grønne tiltag, som ikke er dækket ind under denne tjeklistes kategorier og punkter. Tilføj jeres egne ideer og tiltag her. De tæller også med.

- ☐ 49. _____
- ☐ 50. _____
- ☐ 51. _____
- ☐ 52. _____

FOR EN UDDYBNING AF TJEKLISTENS PUNKTER: SE VEJLEDNINGEN PÅ WWW.GRONKIRKE.DK
FOR YDERLIGERE INSPIRATION: SE WWW.GRONKIRKE.DK/TIPS-OG-IDEER